

Skovrejsning ved Skovmølleværket. Referat fra lodsejermøde den 30. januar 2020.

Der var sendt invitation ud til alle lodsejere indenfor det foreslåede projektområde – i alt 93 ejendomme samt til landbrugskonsulenter.

Der var ca. 120 deltagere.

Program

16.30-16.40	Velkomst v/Svendborg Kommune (Bruno Hansen), Vand og Affald (Søren Kongegaard) og Naturstyrelsen (Jakob Harrekilde Jensen)
16.40-17.00	Grundvandsbeskyttelse v/ Troels Kærgaard Bjerre, Vand og Affald
17.00-17.35	Skovrejsningsprojekter generelt og projektet ved Skovmølleværket v/ Anni Borup, Naturstyrelsen
17.35-17.40	Opsamling v/Birgitte Kring Frederiksen, Svendborg Kommune
17.40-17.50	Pause
17.50-18.30	Orientering om salg og bytte af jord til projektet (måltrettede ejere af landbrugsejendomme) v/Jakob Harrekilde Jensen, Naturstyrelsen

Velkomst

Bruno Hansen, formand for kommunens Miljø- og Naturudvalg bød velkommen og takkede for det store fremmøde til dette første møde om skovrejsning, hvor kun lodsejere og landbrugskonsulenter er inviteret. Den 11. marts holdes et borgermøde for alle interesserede.

Bruno Hansen tog udgangspunkt i at 'sammen når vi længere'. Svendborg Kommune, Vand & Affald samt Naturstyrelsen er gået sammen om at ville rejse skov ved Svendborg. Der er flere grunde til, at kommunen er interesseret i at rejse skov: Sikre rent drikkevand, binde CO₂, øge biodiversiteten og skabe nye rekreative muligheder. Skovrejsning indgår i kommunens Klima- og Energipolitik, Natur- og Friluftstrategi og i Bæredygtighedsstrategien, der er det officielle startskud til kommunens arbejde med at realisere FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Bruno Hansen håbede, at lodsejerne vil gå ind i projektet.

Søren Kongegaard, formand for Vand & Affald bød ligeledes velkommen og fortalte, at Vand & Affald ønsker at gå ind i et fælles skovrejsningsprojekt ved Skovmølleværket som led i en strategi om at sikre rent grundvand langt ud i fremtiden. Vand & Affald er kun interesseret i grundvandet, men ser en mulighed i at forene interesserne og pulje pengene.

Jakob Harrekilde, skovrider Naturstyrelsen Fyn sluttede velkomstrunden af og glædede sig over de mange fremmødte. Det er vigtig for os at komme i dialog med jer. Det er Naturstyrelsen, der skal gennemføre projektet. Naturstyrelsen har arbejdet

med skovrejsning i over 30 år. Den statslige skovrejsning begyndte i 1989, hvor folketinget besluttede at fordoble skovarealet, og der blev afsat penge til både privat og offentlig skovrejsning. Der er siden gennemført offentlig skovrejsning på 200 ha/år på landsplan og i alt ca. 800 ha på Fyn. I 1990-erne var formålet at producere mere træ samt rekreative interesser. Senere er der kommet mere fokus på at sikre rent drikkevand, men fortsat også rekreative interesser. Naturstyrelsen har i dag begrænsede skovarealer i Svendborg Kommune og har længe ønsket at rejse skov i Svendborg. Naturstyrelsen ser skovrejsning ved Skovmølleværket som en oplagt mulighed for at forene interesserne.

Grundvandsbeskyttelse

Troels Kærgaard Bjerre, projektleder i Vand & Affald fortalte om grundvandsbeskyttelse. Troels Kærgaard Bjerre beskrev indledningsvist de generelle forhold omkring vandforsyningen i Danmark. Troels Kærgaard Bjerres oplæg er vedlagt som bilag. Vi har en decentral vandforsyning baseret på rent grundvand, hvor kun en simpel vandbehandling (iltning og filtrering) er nødvendig. Vi har nogle udfordringer, som truer grundvandet med forurening: Pesticider, nitrat, punktkilder og nærhed til havet (salt). Der er fundet pesticidrester i mange af vores borer, og det er utvivlsomt det største problem. Pesticider kommer både fra punktkilder (ex. gamle lossepladser) og fladekilder (marker).

Den nationale politik om grundvandsbeskyttelse er:

"Dansk grundvandspolitik bygger på forebyggelse frem for rensning. Det betyder, at vi beskytter vores grundvand mod forurening. Det gør vi, fordi vi bruger grundvandet til drikkevand, og vi ønsker, at vores drikkevand skal produceres fra rene muligheder grundvand".

Det grundlæggende i grundvandsbeskyttelse er således forebyggelse. Det sker gennem generel regulering (lovgivning) og målrettede indsatser. Og her kommer vandforsyningerne ind. Det kan f.eks. være med skovrejsning. Skovrejsning betyder: Ingen brug af pesticider, minimal udvaskning af nitrat, bliver til fredskov og er derved en permanent løsning.

Området mellem Svendborg og Skårup er Vand & Affalds største kildeplads baseret på en stor grundvandsressource. Området har derfor stor betydning. Der er 10 borer indenfor indvindingsoplandet. Vand & Affald vil gerne fortsætte med at indvinde vand her, men der er problemer med pesticider i alle borerne.

Vand & Affald ønsker at rejse skov i området fordi:

- Vand & Affalds vigtigste kildeplads (forsyner 20 % af kommunens indbyggere)
- Stort og højt ydende grundvandsmagasin
- Sårbart overfor forurening (det viser tilstedeværelsen af pesticider)
- Varig og sikker beskyttelse af grundvandet (bliver fredskov)
- Øget forsyningssikkerhed (også for andre vandværker)
- Mulighed for udvidelse af kildepladsen

Spørgsmål, kommentarer og svar

Hvor kommer vandet fra – er vi sikre på, at etablering af skov her vil have en betydning? Der er foretaget geofysiske undersøgelser af jorden i området, og der er på baggrund heraf udarbejdet grundvandsmodeller. Modellerne viser hvor grundvandet dannes, og det er her mellem Svendborg og Skårup (området fremgår af oplægget - den grønne afgrænsning på siden 'Hvorfor skovrejsning i oplandet til Skovmølleværket?')

Hvor gammelt er grundvandet? Grundvandet er ret ungt (10-30-50 år).

Der blev efterlyst bedre kortmateriale. Det har vi med til borgermødet den 11. marts.

Anbefaling af at man kan bruge regnvand til toiletskyl og således spare på grundvandet.

Opfordring til Vand & Affald om at tillade flere ejendomme at aflede spildevandet til afskærende ledninger til renseanlæg i stedet for lokale løsninger (septictanke), der også kan være en trussel mod grundvandet.

Skovrejsningsprojekter generelt og projektet ved Skovmølleværket

Anni Borup, projektleder i Naturstyrelsen fortalte om skovrejsning generelt og om udvikling og gennemførelse af et skovrejsningsprojekt ved Svendborg.

Anni Borup indledte med at fortælle om Naturstyrelsens projekter på Fyn gennem de seneste 30 år. Naturstyrelsen har gennemført 15 projekter og arbejder pt. på fem. Projekterne har typisk et mangeårigt forløb. Herefter gennemgik Anni Borup fordelene ved bynær skovrejsning og beskrev faserne i et skovrejsningsprojekt. Anni Borups oplæg er vedlagt som bilag. Der er to faser: 1) Udvikling af projektet og indgåelse af samarbejdsaftalen mellem parterne og 2) Gennemførelse af projektet.

Fase 1. Anni Borup gennemgik, hvad der hidtil er sket i processen med udvikling af et projekt ved Skovmølleværket, og hvad der fremadrettet vil ske. Udvikling af et projekt munder ud i en samarbejdsaftale mellem de tre parter. Der ligger nu et udkast til samarbejdsaftale, der er godkendt i Svendborg Kommunes byråd, Vand & Affalds bestyrelse og i direktionen i Naturstyrelsen. Det skal herefter ske en Miljøvurdering af udkastet til samarbejdsaftale, og her vil der være en høringsperiode, hvor man kan komme med bemærkninger (forventes at være i perioden maj-juni). Aftalen skal evt. justeres på baggrund heraf, før den kan underskrives.

Anni Borup kom også ind på, hvordan de tre parter i fællesskab har arbejdet med at komme frem til det projektområde, som indgår i udkastet til samarbejdsaftale. Der er taget udgangspunkt i lovgivningsmæssige bindinger, kommuneplanen og områdets potentialer. Dette er nærmere beskrevet i en rapport (Screening af potentielt Skovrejsningsprojekt i Svendborg Kommune), som lægges på kommunens hjemmeside ([link](#)) og senere også på Naturstyrelsens hjemmeside.

Fase 2. Anni Borup fortalte herefter om, hvordan et skovrejsningsprojekt kan forløbe, herunder om køb af jord, forundersøgelse til de enkelte skovafsnit og planlægning af de enkelte skovafsnit med borgerinddragelse. Anni Borup viste et eksempel på planlægning af en skov ved Elmelund og fortalte om de mange hensyn, der indgår - naboer, udsyn, græsningsarealer og skovbryn.

Naturstyrelsen vil udsende nyhedsbreve omkring projektet og Anni Borup opfordrede til, at man melder sig til ved at skrive en mail til hende: abo@nst.dk (i emnefeltet skal stå: Tilmelding til nyhedsbrev om skovrejsning ved Svendborg)

Spørgsmål, kommentarer og svar

Har I fysisk set området, og kender I til vindmøllerne i den nordlige del af området?
Arbejdet er sket på baggrund af kort, og ja vi kender til vindmøllerne.

Har I regnet på CO₂ gevinsten ved at rejse skov – hvor lang tid går der, før skoven er 'tjent ind'? Det er mere effektivt med solceller.

Vi mangler mad og derfor giver det ikke mening at tage den bedste dyrkningsjord ud af drift – bedre at give landmændene penge for at sprøjte mindre.

Hvorfor er I ikke gået uden om Holmdrup – her er mange huse, og vi bliver lukket inde? Vi tager hensyn til huse og bebyggelser, når vi tilrettelægger skoven. Det har vi erfaring med fra f.eks. skovrejsningen Elmelund Skov.

Opsamling ved Birgitte Kring Frederiksen

Dette møde har været målrettet jer som lodsejere og derfor tilrettelagt med fokus på rejsning af skov og jeres involvering. Den 11. marts holder vi et borgermøde, hvor alle er velkomne, og her vil man også kunne stille spørgsmål.

Naturstyrelsen opretter en hjemmeside om skovrejsning ved Skovmølleværket. Her vil alle dokumenter blive lagt ud. Indtil da kan de fra på mandag ses på kommunens hjemmeside.

Kommunen har fået et brev fra tre lodsejere med en række spørgsmål, som ønskes belyst på dette møde. Vi håber, at I har fået svar på spørgsmålene i oplæggene og som supplement hertil kan jeg fortælle, at en jordfordeling for skovrejsningsprojektet vil blive tænkt sammen med jordfordelinger for vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.

Orientering om salg og bytte af jord til projektet

Jakob Harrekilde orienterede om salg og bytte af jord til et skovrejsningsprojekt. Jakob Harrekildes oplæg er vedlagt som bilag. Jakob Harrekilde slog indledningsvist fast, at Naturstyrelsen kun kan erhverve jord gennem frivillige aftaler. Det kan ske gennem direkte handel med lodsejer (skødehandel) eller gennem en jordfordeling. De forskellige faser i en jordfordeling blev gennemgået: en forundersøgelse (hvor de enkeltes interesser kortlægges ved besøg af jordfordeler), udkast til jordfordelingen

med forlag til jordbytter mv. (et puslespil) og overenskomsten, hvor det hele lægges fast. Jakob Harrekilde fortalte i forlængelse heraf, at samarbejdspartnerne vil søge at få finansieret en jordfordeling gennem en ny tilskudsordning om multifunktionel jordfordeling, hvor arrondering af de medvirkende landbrugsejendomme også er et vigtigt formål.

Jakob Harrekilde viste en tabel over de anslåede udgifter til køb af jorden og til rejsning af skoven samt fordelingen heraf mellem samarbejdspartnerne. Der er regnet med en gennemsnits jordpris på 175.000 kr./ha. Det er et budgettal og en gennemsnitsvurdering – nogle arealer kan være mere værd andre mindre. Der vil blive tale om en konkret vurdering og forhandling i hvert enkelt tilfælde. Jordprisen ved direkte skødehandler skal dog altid godkendes af Vurderingsstyrelsen/Skat. Ved jordfordeling fastsættes priserne ud fra en taksering i projektområdet.

Jakob Harrekilde viste afslutningsvis en tidsplan på kort sigt frem til og med 2024 (for den første jordfordeling) og en tidsplan på lang sigt med flere etableringsrunder.

Spørgsmål, kommentarer og svar

Hvem betaler? Det er beskrevet i tabellen som Jakob Harrekilde viste.

Hvor meget kommer Vand & Affalds kunder til at betale? Det bliver omkring 1 kr. pr m³.

Hvem skal betale omkostninger til ny matrikulering mv.?

Det gør jordfordelingen. Egen rådgivning betaler man selv for.

Hvad skal der ske med jorden i tiden fra opkøb og til at skoven etableres? Den lejes ud til alm. landbrugsdrift.

Hvorfor er I gået uden om arealet ved Nyborgvej – er det ikke følsomt?

Vi er gået uden om disse arealer af hensyn til den landskabsværdi, der ligger i overgangen mellem de åbne marker og de gamle skove på dette sted. Dette hensyn indgår i kommuneplanen.

En grundejer var bekymret for, hvad der sker med dræn i området (Anni Borup nævnte i sin gennemgang at Naturstyrelsen sløjfer dræn) idet de afleder spildevand til et dræn. Naturstyrelsen vil ikke sløjfe dræn, der afvander naboarealer eller modtager afløb fra spildevandsanlæg. Naturstyrelsen er meget opmærksom på disse hensyn/forpligtigelser, som fremgår af vandløbsloven. Sløjfning af dræn skal endvidere behandles efter vandløbsloven.

Kan man stadig få tilskud til privat skovrejsning inden for området? Ja. Naturstyrelsen rejser kun skov på egne arealer og medvirker således ikke ved privat skovrejsning.

Værdiforringelse af ejendomme – hvem tager sig af den? Ejendomsmæglere i Svendborg siger, at ejendomme falder i værdi, hvis de omgives af skov. Der er også undersøgelser, som viser at ejendomsværdien stiger.

Hvorfor har der ingen form for borgerinddragelse været før beslutning om projektet? Processen frem til nu har handlet om at opnå enighed om et samarbejde mellem Naturstyrelsen, Vand & Affald og Svendborg Kommune, og vi ville ikke gå ud med det, før vi var enige. Der er ikke noget bindende endnu. Der kommer yderligere borgerinddragelse med flere offentlige møder i løbet af første halvår 2020.

Bliver projektet ikke gennemført, hvis der ingen interesse er for at deltage? Nej, men der er en forventning om, at der kommer den nødvendige tilslutning med tiden.

Birger Jensen, medlem af byrådet nævnte, at det ikke var et enigt byråd, som stod bag samarbejdsaftalen om skovrejsning ved Svendborg. Birger Jensen syntes ikke, at det er i orden at bruge så mange penge på skov. Dyrkningsaftaler vil kunne virke fra den første dag i forhold til grundvandet, og skov opsuger ikke så meget CO₂. Birger Jensen havde i øvrigt gerne set en tidligere inddragelse af lodsejerne. Birger Jensen tilkendegav afslutningsvis, at han er fortaler for projektet, hvis lodsejerne ønsker det.

Ligger grænserne fast? Der kan ske justeringer, og erhvervelser vil blive afpasset efter matrikler/marker.

Der blev gjort opmærksom på, at de boringsnære arealer (BNBO) kan blive pålagt restriktioner. Det er korrekt, men de udgør kun mindre arealer.

Har I vurderet på andre virkemidler end skovrejsning? Vand & Affald har undersøgt mulighederne og opgjort styrker og svagheder ved de forskellige virkemidler og er kommet frem til, at skovrejsning er den bedste løsning. Skovrejsning er en permanent løsning, og den åbner op for nye boringer, men det kræver tålmodighed.

Hvorfor ikke lægge boringerne ind i de eksisterende skove? Grundvandet i magasinet dannes over et større areal - også på landbrugsjorden.

Indenfor indvindingsområdet ligger en losseplads – hvad gør I ved den? Det er rigtigt, at der er registreret punktkilder inden for indvindingsoplandet, og det er også en trussel mod grundvandet. Vand & Affald, Region Syddanmark og Svendborg Kommune har netop indgået en aftale om at opspore alle punktkilder inden for indvindingsoplandet med henblik på at afværge forureningen herfra om nødvendigt.

Birgitte Kring Frederiksen rundede spørgerunden af med at konstatere, at der måske var nogle, som ikke fik stillet deres spørgsmål i aften og inviterede deltagerne til at sende spørgsmål til kommunen på mailadresse: natur@svendborg.dk

Bruno Hansen takkede for fremmødet.